

ZŠ STRŽ, Dvůr Králové nad Labem, E. Krásnohorské 2919

Cílem primární prevence je zvýšení odolnosti dětí a mládeže vůči sociálně-patologickým jevům. Především vést děti ke správným postojům vůči zátěžím a problémům.

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

I v letošním školním roce zůstává základním principem preventivní strategie na naší škole osvojování základních kompetencí v oblasti zdravého životního stylu, prevence a rozvoj dovedností, které vedou u dětí a mládeže k odmítání všech druhů sebedestruktivního chování, projevů agresivity a porušování zákona.

Minimální preventivní program v této podobě je výsledkem upravování, zkoušení a zdaleka se nadá považovat za ukončený. Každý školní rok přináší nové podněty a nápady a na základě zkušeností hledáme efektivní cesty vedoucí ke zkvalitnění vlivu na naše žáky. Za velmi důležitou oblast považuji prohlubování komunikačních dovedností mezi učitelem, rodičem a žákem, posilování sebevědomí, sebeúcty a vzájemné úcty, řešení konfliktů, překonávání překážek a smysluplné využívání volného času.

Obsah

- Úvod
- Řízení a realizace preventivních aktivit
- Vzdělávání
- Primární prevence v rámci jednotlivých předmětů
- Nadstavbové aktivity v rámci školy
- Nadstavbové aktivity ve spolupráci s externími subjekty
- Volnočasové aktivity
- Informování rodičů
- Spolupráce se specializovanými institucemi a odborníky
- Materiální zázemí

Úvod

Minimální preventivní program vychází z pokynu MŠMT, č.j. 14514/2000-51, který do prevence sociopatologických jevů zařazuje konzumaci drog včetně alkoholu, kouření, kriminalitu, virtuální drogy a gambling, záškoláctví, šikanování a jiné násilí, rasismus, xenofobii, intoleranci, antisemitismus. Při jeho tvorbě byla také brána na zřetel Strategie prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v působnosti resortu školství, mládeže a tělovýchovy.

Cílem minimálního preventivního programu je ve spolupráci s rodiči formovat takovou osobnost žáka, která je s ohledem na svůj věk schopná orientovat se dané problematice, zkoumat ji, ptát se, dělat rozhodnutí, která si bude vážit svého zdraví, bude umět nakládat s volným časem a zvládat základní sociální dovednosti.

Řízení a realizace preventivních aktivit

Za realizaci Minimálního preventivního programu zodpovídá školní metodik prevence, který koordinuje práci jednotlivých učitelů, podílí se na analýze současného vztahu a zároveň na řešení jednotlivých problémů. O průběhu naplňování Minimálního preventivního programu informuje vedení školy a spolu s ním pravidelně vyhodnocuje aktuální situaci ve škole.

Vzdělávání

Hlavní podíl na dalším rozvíjení znalostí a dovedností související s prevencí sociálně patologických jevů spočívá v samostudiu všech učitelů školy a především školního metodika

prevence. Pro pedagogy je pomocníkem školní metodik prevence, který pro ně hledá nové informace a podněty.

Primární prevence v rámci jednotlivých vyučovacích předmětech

I. stupeň

Primární prevenci na prvním stupni zajišťuje třídní učitel. S jednotlivými tématy se děti setkávají v předmětu přírodovědy a prvouky. Při výuce lze využít různých metod, např. výklad, předávání informací, samostatnou nebo skupinovou práci, projektovým vyučováním, dramatickou výchovou.

Tematické bloky v předmětech a ročnících

1. ročník

Prevence sociálně patologických jevů probíhá průběžně celý školní rok formou přiměřenou věku dětí.

Některé bloky jsou zařazeny především do prvouky. Např. v lednu a únoru blok péče o zdraví, návštěva lékaře a lékárna.

2. ročník

Prevence probíhá průběžně, v návaznosti na aktuální situaci ve třídě či jejím okolí. Většina tematických okruhů na tato témata je zařazena do prvouky. Např. na listopad a prosinec téma: Chceme být zdraví (lidské tělo, smysly, péče o zdraví, nemoci, úrazy, 1. pomoc, lékárnička)

3. ročník

Prevence probíhá průběžně v celém školním roce. Výběr z témat:

Čtení – říjen – CH. Baradeauová: Proč se děti rády ptají (tematika alkoholu, kouření a mezilidských vztahů)

Prvouka – únor/březen – Člověk – zdraví a bezpečnost, zásady zdravého života

4. ročník

Prevence probíhá průběžně a je zařazována do řady předmětů (český jazyk, vlastivěda, přírodověda, tělesná a výtvarná výchova). Ústředním tématem je výchova ke zdravé výživě jako prevenci (co je zdravé - nezdravé, pitný režim, hygiena tělesná i duševní, škodlivost návykových látek), první pomoc v tísni.

5. ročník

Prevence probírána ve více předmětech (český jazyk, vlastivěda, přírodověda, tělesná i výtvarná výchova) průběžně. Zaměřena je na ZDRAVÍ:

- zásady zdravého způsobu života
- můj režim dne
- vím, co mi škodí a pomáhá (úrazy, drogy, alkohol, kouření)
- kamarádství
- zásady 1. Pomoci

II. stupeň

Práce na druhém stupni je velmi náročná na koordinaci, tak aby byla probrána všechna témata, ale nedocházelo k jejich překrývání a přesycení žáků informacemi.

S tématy z oblasti prevence se pracuje v předmětech občanská a rodinná výchova, přírodopis, chemie. K práci s tématy lze využít metod výkladu, samostatné práce,

práce s médii, projektové vyučování, skupinová práce, hraní rolí, práce s materiálem, beseda a přednášek.

6. ročník

rodinná výchova

Puberta a prepuberta – biologické změny, menstruace

občanská výchova

Život ve škole jako ve společenství

přírodopis

Dýchání rostlin a živočichů – vliv prostředí

Ekologie

7. ročník

rodinná výchova

Režim dne – vyváženost práce a odpočinku

- aktivní odpočinek

- správná výživa (biologická hodnota potravin, vitamíny, jídelníček)

Hygiena – komunální

- osobní

8. ročník

rodinná výchova

Návykové látky – příčiny závislosti a její důsledky

- druhy

Dokumenty k této problematice

občanská výchova

Zdravá výživa

přírodopis

Dýchací soustava člověka, vlivy prostředí na poškození lid. organismu, pomoc při úrazech

chemie

Vlivy znečišťování vody a vzduchu na člověka, průmyslová hnojiva a jejich vedlejší účinky

9. ročník

rodinná výchova

Předčasný pohlavní styk a jeho následky, hormonální změny v dospívání, antikoncepce, interrupce, pohlavní choroby, sexuální deviace

občanská výchova

Druhy rizikového chování

péče o dítě

Antikoncepční metody, interrupce, těhotenství, porod, dvojčata

přírodopis

Organismy v prostředí, ekologie

chemie

Přírodní látky vhodné a nevhodné pro člověka

Potrava a získávání energie

Toxikologie

Aktivity pro žáky

1. Na začátku školního roku jsou žáci seznámeni se školním řádem, režimem školy (včetně pravidel, která ošetřují vlivy sociálně patologických jevů ve škole).
2. V průběhu školního roku proběhne průzkum situace ve škole (dotazníkovou formou).
3. Škola využívá v průběhu roku nabídky naučných programů připravovaných Hankovým domem, DDM Jednička, popř. vzdělávacími agenturami.
4. Škola se pravidelně zapojuje do projektu Zdravé zuby.
5. Škola je již několik let zapojena do osvětového programu firem Johnsons a Always.
6. Z nabídek výtvarných a literárních soutěží škola vybírá pro své žáky ty, které je mohou pozitivně rozvíjet a motivovat.
7. Programy prevence jsou realizovány především v předmětech občanská a rodinná výchova, ale promítají se i do dalších oblastí.
8. Akce zaměřené na práci s národnostními menšinami směřující k potlačení rasismu.
9. Zvyšování příznivého klimatu ve třídních kolektivech formou organizování výletů, exkurzí, ŠVP, kurzů.
10. Organizování akcí směřujících k oživení klimatu ve škole a zábavnou formou zpříjemnění školního prostředí.

Aktivity pro zákonné zástupce

1. Seznámení zákonných zástupců s MPP v rámci třídních schůzek
2. Nabídka propagačních letáků o drogách
3. Seznámení zákonných zástupců s postupem školy při řešení problémů a to výchovných, vzdělávacích.
4. Na třídních schůzkách ve vyšších ročnících o hovořit o prevenci sociálně patologických jevů.

Pro třídnické hodiny všech tříd na 1. i 2. Stupni byla vybrána tato témata:

- Kyberšikana
- Za kým jít ve škole, s čím a kdy
- Osobní bezpečí – sexuální zneužívání, týrání dětí, kontakt s cizí osobou
- Jak proti obezitě a anorexii
- Školní majetek je nás všech
- Etiketa ve škole a mimo školu
- Šikana a její typy

Nadstavbové aktivity v rámci školy

Pořádání kurzů na 2.stupni:

6. třída – turistický kurz
7. třída – lyžařský kurz
8. třída – cyklistický kurz
9. třída – vodácký kurz

Volnočasové aktivity

Nabídka zájmových činností, vedených pedagogickými pracovníky školy. Nabídka kroužků je pro žáky celé školy v oblasti estetické výchovy, výtvarné výchovy, hudební a tělesné výchovy.

Informační nástěnka

Ve druhém patře školy je umístěna nástěnka sloužící pro předávání informací z oblasti výchovného poradenství a primární prevence.

Informování zákonných zástupců

- Třídní schůzky, konzultační schůzky
- Den otevřených dveří
- Internetové stránky školy
- Informační nástěnka
- Konzultační hodiny

Nejčastěji využívané metody a formy práce v oblasti prevence

V rámci vyučování využívány rozmanité metody práce (referáty, situační scénky, dotazníky, testy, přednášky, diskuse, skupinové práce, psychosociální techniky...).

C. Metodické pomůcky, informace, kontakty

Knihovna, videotéka a propagační materiály pro metodika prevence a ostatní pedagogy jsou součástí kabinetu občanské výchovy.

Dle aktuální potřeby je využívána nástěnka umístěná na 2. stupni školy.

D. Spolupráce s ostatními institucemi

V případě potřeby škola spolupracuje s dalšími institucemi (např. Pedagogicko – psychologická poradna Trutnov, Policie ČR, sociální kurátoři aj.).

E. Volnočasové aktivity pro žáky

Škola je sportovně zaměřená, proto část žáků věnuje většinu svého volného času sportu a kvalitní přípravě. Při škole dále působí řada zájmových kroužků rozmanitého zaměření pro žáky různého věku.

Žáci školy se účastní kroužků a akcí pořádaných i jinými organizátory (např. DDM Jednička, sportovními organizacemi).

Výsledky práce žáků jsou prezentovány i před veřejností výstavami prací žáků, účastí v soutěžích, sportovními dny, školní akademií atd.

F. V rámci předcházení záškoláctví jsou rodiče na začátku školního roku písemně informováni o pravidlech omlouvání a uvolňování žáků z vyučování (každý rodič obdrží výtisk školního řádu).

G. Vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti prevence sociálně patologických jevů

Probíhá dle nabídky seminářů organizovaných pedagogickými centry.

Tento preventivní program zahrnuje rámcově probíhající aktivity na škole. V průběhu školního roku bude doplňován a aktualizován podle nabídek programů. Dále bude reagovat na situaci ve škole a její problémy. Na konci školního roku bude vyhodnocena jeho účinnost.

Mgr. Šárka Šantrochová
ředitelka školy